

9.1.2001

עדנה זינגרקלטת: 191 1
195.2רקע משפחתי

נולדתי ב- 1945.19.29 במעין צבי לדוד גררד ושושנה אברהם. בגיל שנה ההורים שלי התגרשו ואבי נישא שנית לורה מבית פוליצר, היא למעשה גידלה אותי ביחד עם אופה ואומה האס. הם היו ההורים המאמצים של אבי מבאר טוביה, כשהגיע לשם – עם עלית הנוער. הגרעין הזה הצטרף בתחילת שנות הארבעים למעין צבי. יש לי עוד 2 חצי אחים – חנן ועירית וגם מצד אמא יש לי שני אחים: ליקי ואורי.

משפחת האס – אומה ואופה

אומה ואופה היו עבורי הסבים האמיתיים. היה לי אצלם בית חם הבית שלהם היה לי ממש מקלט במצבים קשים למיניהם. תמיד קיבלו אותי כמו שאני – התקבלתי בנשיקות ואהבה. הם היו ממש "מוסד" במעין – חברים ותיקים באו להתייעץ אתם בכל הנושאים – אפילו בנושאים אישיים. היתה היררכיה בקרב הורי חברים שהגיעו למעין: לפי ותק וגם על פי אישיותם. בראש הסולם היתה אומה יעקב – אמא של אלחנן יעקב – אחריה אומה ואופה ואחר כך אלה שהצטרפו מאוחר יותר. משפחת האס היו למעשה הזוג הורים הראשון במעין. הם נתנו גם לחברי מעין שנותרו בלי משפחותיהם בית חילופי. הם גרו בבית של חדר, ושירותים משותפים עם משפחת בלוק. מאוחר יותר הוסיפו מטבח. כל שנה התאספו החברים ב- 31 בדצמבר ביום הולדתו של אופה – וחגגו במשותף עם הרמת כוסית. אולי זאת היתה גם צורה לגיטימית לחגוג את סוף השנה האזרחית. רשמית מסיבות אידיאולוגיות לא חגגו את "סילבסטר" אלא באופן פרטי – בסתר. עם השנים מספר החברים גדל והבית היה קטן מידי, לכן עברה החגיגה למקומות ציבוריים. יום הולדת ה- 80 של אופה חגגנו במועדון לחבר – חגיגה ממשית. הוא קיבל כל שנה מהשכנים – חברים שלהם מבאר טוביה, עוגת גבינה – זה נהפך כבר למסורת. אופה ואומה היו אנשי עבודה עד יומם האחרון. בגיל 83 הלך אופה עוד יום-יום לטאטא את הלולים. הוא קיבל שבץ יום אחד והיה מאושפז זמן מה עד שנפטר. הוא היה אומר לי: " ביום שלא אוכל לקום לעבודה – זה בעיני

הסוף". אומה ריכזה את הכל בידיה, אבל היא נתנה לאופה את הכבוד לבצע. היא היתה כבר ממש חולה, אבל היא הסתירה את זה מפנינו. כל עוד שיכלה בעצמה לטפל בבעלה. רק אחרי שהמשימה הזאת היתה קשה מדי עבורה – נודע לנו על מחלתה – סרטן. כשהיא היתה כבר מאוד חולה – היא אמרה לי שהסוף קרוב. אנחנו התחלפנו לידה יום ולילה. יום אחד, כשבועיים אחרי זה, התעוררתי ב-¹⁵:3 בוקר והרגשתי צורך לקום וללכת לאומה. לא מצאתי אותה יותר בחיים ואחותה, ששמרה באותו זמן על ידה, אישרה, שהיא נפטרה באותה השעה, אכן כל כך חזק היה הקשר בינינו. הם חסרים לי עד היום.

זכרונות ילדות

אינני זוכרת הרבה מהשנים הראשונות אבל אני זוכרת היטב את חורף 1950. התעוררנו כשהכל סביב היה לבן משלג. זאת היתה שנה של פוליו והילדים היו באיזולציה. אפילו לטייל הלכנו בנפרד, קבוצה, קבוצה. פנינה שוהם היתה המטפלת שלנו. גרנו בצריף. אבא שלי בנה איש שלג, שם לו על הראש סיר לילה וביד מטאטא. בבקר התעוררנו - והכל נמס הסיר והמטאטא נשטפו עם מי השלג והמטפלת כעסה על אבדן הפריטים "היקרים".

הזיכרון הבא הוא מהגן – "גן רותי", שהיתה גננת וגם מורה בכיתה א'. בתקופה זאת היה מחסור באוכל. בגן הקפידו שנגמור לאכול את הכל מה שעל הצלחת. כשלא גמרנו – קיבלנו אותו הדבר בארוחה הבאה. זאת הסיבה שעד היום אינני נוגעת בחלב, תרד ועוד. דרך אגב – היינו בסתר שופכים את החלב, לאן שרק ניתן, כי שטאנו את הקרום ואת הריח. זיכרון נוסף עוד מהגן: מנוחת הצהרים. רות, המטפלת, היתה משכיבה אותנו לצלילים של השיר "ואולי" של רחל המשוררת, יום יום. אמרו לנו: "להסתובב לקיר ולשתוק. לישון! לא לדבר! סגרו את הוילונות וכיסו בשמיכה. אכלנו את כל הארוחות בבית הילדים. המטפלות גם השכיבו אותנו לישון בלילה. בלילה היתה שומרת לילה, שהסתובבה בין כל בתי הילדים. לילה אחד היתה השומרת בחורה צעירה – פלורי אשר. אנחנו יצאנו מבית הילדים והסתתרנו בבניין חדש – שנבנה כתוספת לכיתה. היא לא מצאה אותנו והזעיקה את ההורים שהצטרפו לחיפוש – ואנחנו, הילדים צחקנו על חשבונם. כמותן שקיבלנו עונש – אבל ה"קוקי" היה מוצלח בעינינו.

זיכרון נוסף: באחד ימי החנוכה, ביום יפה, יצאנו עם רותי לכיוון בריכות הדגים. בפתאומיות התכסו השמיים וירד עלינו ממש מבול. בריצה הגענו לסככת הדייגים בשם "Feiner Mensch". היינו שם כשעתיים. הדייגים ידעו שבעוד שעה יגיע אוטובוס מזיכרון לאסוף נוסעים מתחנת הרכבת. הדייגים לקחו את הילדים הקטנים על הכתפיים ובריצה הגענו רטובים לאוטובוס. כשהגענו לגן מצאנו אותו מוצף במים בגובה של 20 ס"מ. כל האמהות עבדו שם כדי להוציא את המים. לקחו אותנו מהר למקלחת חמה, קיבלנו כדור אספירין נגד הצטננות וארוחת צהרים במיטות. כל זה בעצם כי ילדה בשם מיכל שרצר ביקשה לרדת לקטוף נרקיסים... לכן הטיול שהיה רחוק מהבית. סיפור נוסף: בשבת, כשאמא של מיכל תירנה אצלנו היא, מיכל ואורי פיליפס ביקשו ללכת לקטוף נרקיסים. אורי נפל ופתח לו את הראש. הם חזרו עם ידיים מלאי פרחים – וראש מדמם.

בכיתה א' המשכנו בגן- כיתה גנית. המורה היתה רותי רבן. בצהרים היינו נוהגים לשבת בחדר המשחקים וחוזרים על החומר שלמדנו. מי שלא זכר השיבו אותו עם הספר לפעמים במשך שעה שלמה – ובעזרת מכות קלות על הראש "עזרו" לנו להתקדם בקריאה. זכור לי, איך שיננתי את האות "א" במשך שעות הצהרים ועם כל מכה זכרתי פחות ופחות- היה לי ממש "בלוק". היום היפה ביותר שזכור לי היה העברה לכיתה ב'. זה היה טקס יפה על יד עץ החרוב שעומד עד היום שם. משם רצנו עד לבית המנהלה של היום – שם קיבלו אותנו ילדי כיתה ג' – מאז נחשבנו לילדי בית ספר ממש.

חוויות מהלינה המשותפת

עבורי הלינה המשותפת היתה חוויה ממש. כל ערב היינו עושים קונצרט אחר. מדי פעם בערב היינו מעצבנים בחור בשם "הושקה" שהיה אחראי על המים. הוא היה רווק, נמוך קומה. הוא היה רץ אחרינו – אבל אנחנו הסתתרנו מתחת למיטות והוא לא מצא אותנו. עד שפעם אחד הוא צליח והכניס לנו מכות. באחד הפעמים החלטנו לעשות ביקור בחדר קריאה ועיצבנו אותו – הוא תפס את צבי תימנה, שלא היה מעורב, בו בזמן שמתחת למיטה הסתתרה יהודית סלומון שהתפוצצה מצחוק. לא חשוב, שהענישו אותנו למחרת – זה היה הכיף שלנו.

חדר האוכל היה באזור המרפאה. עדיין היו תעלות ממלחמת השחרור. היינו ששוכבים בתעלות והסתכלנו בהקרנות סרטים והצגות. אהבנו גם להציץ

למסיבות פורים של החברים, התחפשנו והצצנו. אחד האבות רדף אחרינו, היו לו שיניים תותבות שתמיד נפלו לו. הוא רדף אחרינו עם השיניים ביד. המטפלת שלנו ציפ גולדמן, ראתה איך שהתאפרנו והתחפשנו – היא הכניסה אותנו פנימה – נתנה לנו קצת לאכול מהדברים הטעימים – אחר כך שלחה אותנו לישון. פורים היה החג היפה במעין, בו השקיעו החברים הרבה מאמצים. ההופעות היו מאוד מוצלחות – אז אין זה פלא שגם אנחנו רצינו לראות את הנעשה.

אחרי שההורים השכיבו אותנו – בתורנות וסיפור "לילה טוב", התחלנו ערב ערב את "החגיגות" שלנו. הכיתה שלנו "מענית" היתה ידועה לשמחה. בכיתה ט' התחלנו ללמוד בכפר גלים, המדריכים שלנו היו אלכס לבין ומאיר זרמי. היה לכיתה שלנו המנון:

כאשר דבר מה חסר
בקבוצה שמועה עוברת, שח חבר אלי חבר
אין להתווכח הרי ידוע וברור
מי זה כאן חשב להיות פיקח
מי חפש לו כאן בידור
תמיד תמיד רק "מענית".

אלכס זכור לי, מעבר לשיחות, בעיקר מטיולים. הוא היה יושב אתנו עמוק לתוך הלילה וסיפר לנו סיפורים. הוא ממש לא היה ישן – לפעמים כמה ימים. מאיר זרמי – זה סיפור אחר: כולם העריכו אותו. הוא היה המצפון שלנו – גם כשעשינו שטויות. למשל רצינו לעשות "חפלה". ברגע אחרון החלטנו לסחוב אוטו. לקחנו טנדר של הפלחה. נהגו בו החבריה שלנו, כמובן בלי רשיון. חבריה מבוגרים מאתנו ראו את המעשה והחליטו לסדר אותנו. הם לקחו את הרכב בזמן שהתרחצנו בים. כשחזרנו – לא היה טנדר. חזרנו דרך לא דרך על איזה טרקטור שהספיקו לארגן. היום אני מבינה עד כמה זה היה מסוכן. בעונשים היינו כולנו סולידריים – תמיד לקחנו את האחריות על הקונצים. כל הכיתה ביחד. עד היום אנחנו זוכרים את הימים ההם והקשר שנוצר על ידי החוויות המשותפות. נכון – אנחנו סחבנו דברים – אבל אלה היו רק לצורך הרגע – למסיבה או לנסיעה. בעינינו אלה לא היו גניבות. זה שונה ממקרים שקרו בזמנים מאוחרים יותר, כאשר ילדים לקחו דברים ממרכולית או מכלבו.

בית הספר בכפר גלים

מכיתה ט' עד י"ב למדנו בכפר גלים. אנחנו היינו אקסטרוניס והיו אחרים שהיו בפנימיה. אנו היינו באים ב: 7⁴⁵ - 12³⁰ הנסיעה ערכה כשעה. במשמרת השניה אחה"צ שעות הלימוד היו: 13⁰⁰ - 17⁰⁰. למדנו חצי שבוע בבוקר וחצי שבוע ערב ועבדנו 3 ימים בשבוע (בלימודים אחרי הצהרים). במעין צבי למדו לבגרות - בתקופה שבקיבוצים אחרים עדיין התנגדו לזה. כפר גלים היה בית ספר חקלאי. למדנו על ענפי החקלאות השונים כמקצוע למידה - ועבדנו באותם ענפים גם בקיבוץ. אותו הדבר היה בחופשים. היה עלינו 8 לעבוד חצי ימי החופש. אבל עבדנו אפילו יותר כי לכולנו הענף היה חשוב לנו. מאוד אהבנו את הענפים, אהבנו את הקיבוץ. כך היה גם בחופשות מהצבא. בכפר גלים המשיכו ילדי מעין צבי ללמוד עוד מספר שנים כ-12 - 10 שנים, הרגשנו שם טוב ולמדנו הרבה.

שרות צבאי

ב-1964 סיימנו את הלימודים. היתה אפשרות או להתגייס מיד או ללכת לש.ש.ש. אני התגייסתי לחיל תותחנים בבאר שבע. היה לנו רק כל שבועיים סוף שבוע אחד בבית - אחרי נסיעה של שעות. בפיקוד דרום הייתי קודם פקידה באפסנאות, אחר פקידה של המפקד. היו לנו מגורים (ידועים לשמצה, הקצינים הסתובבו שם בלילות - אמנם בהסכמה). אני אהבתי לחזור הביתה לארוחת ערב שבת אצל אומה. זאת היתה ממש חוויה עבורי. השרות עבר על פני מנוחות. הוא נתן לי את ההרגשה שאני יכולה להצליח בכוחות עצמי, בלי מערכת יחסים של דעות קדומות ובלי להיות "הבת שלי"....

חזרה במעין

אחרי הצבא חזרתי הביתה. זאת היתה תקופה איומה. היינו אז "פקקים". הלכנו לנקות בכל מיני מקומות והעיסוק לא היה מוגבל לתקופה מסויימת - ידועה מראש.

שנת שרות בעין גדי

החלטתי ללכת לש.ש.ש. – למקום חלוצי – לעין גדי. התחבורה לשם היתה מסובכת – הנסיעה ארכה 8 שעות. לכן הגענו הביתה רק פעם בחודש. היינו אומרים: לרדת לעין גדי ולעלות למעין.

התקופה הזאת הוכיחה לי מחדש שאני יכולה לעמוד בהצלחה על הרגליים שלי. כשהגעתי לעין גדי קיבלו אותי חוה ומאיר רון. הם היו לי למשפחה מאמצת, ממש משפחה חמה ומקבלת. עבדתי בגן והעבודה עם ילדים מאוד מצאה חן בעיני. פעם נסעתי הביתה עם המזכיר דודו ז"ל. סיפרתי לו, שבחרתי בעין גדי בגלל ההילה של חלוציות. הוא אמר לי, שהם פשוט חייסם ככל אדם אחר בביתו, והם פשוט רוצים לחיות שם ולחיות טוב, לכן הם עושים את הכל כדי להגיע למטרה הזאת. זה הוריד לי קצת מההילה – אבל הבנתי מאוחר יותר עד כמה זה היה נכון זאמיתי. הם לא ראו את עצמם כ"גיבורים". אני זוכרת אספה אחת בה החליטו בלי כל ויכוח, השקעה של 20.000 ל"י על קישוטים בקיר של חדר האוכל. אמנם התווכחו שעה שלמה על תוספת תקציב לועדת חינוך. לא יכולתי להבין. היום אני חושבת שהיה להם יותר קל להחליט על הוצאות גדולות, אבל חוסכים בקטנות. החברים שם באו מתנועות נוער והיו אנשים מאוד איכותיים. גם מבחינה חברתית וגם מבחינת המוסר בעבודה שלהם.

עין גדי במלחמת ששת הימים

פרצה מלחמת ששת הימים. היינו מנותקים לגמרי. את האספקה הביאו במסוקים – כמו גם את הדואר. הניתוק הזה היה חוויה קשה מאוד. את הידיעות על הנעשה קיבלנו דרך שידורי הרדיו, זה היה הקשר היחידי אל שאר המדינה. בתקופת המלחמה ישבנו כולנו ביחד כי היינו חייבים להיות קרובים למקלטים. האווירונים הירדניים טסו מעלינו. אני זוכרת את ההודעה על שחרור ירושלים: "הר הבית בידינו" לא אשכח את ההודעה, זה היה לקראת ערב. בכל הסביבה של עין גדי לא היו ישובים אחרים – לא ראו אורות של ישובים גם בים המלח היה רק מלון אחד או שניים. קשה לתאר את הרגשת הבדידות הזאת – בעיקר בתקופת מלחמה זו.

בעין גדי יש נחשים ארסיים. פעם הלכתי עם הילדים לטייל, כאשר ילד אחד פתח ברז מים ואני הלכתי לסגור את המים ראיתי פתאום לידי נחש אפעה.

שנת שרות בעין גדי

החלטתי ללכת לש.ש.ש. - למקום חלוצי - לעין גדי. התחבורה לשם היתה מסובכת - הנסיעה ארכה 8 שעות. לכן הגענו הביתה רק פעם בחודש. היינו אומרים: לרדת לעין גדי ולעלות למעין.

התקופה הזאת הוכיחה לי מחדש שאני יכולה לעמוד בהצלחה על הרגליים שלי. כשהגעתי לעין גדי קיבלו אותי חוה ומאיר רון. הם היו לי למשפחה מאמצת; ממש משפחה חמה ומקבלת. עבדתי בגן והעבודה עם ילדים מאוד מצאה חן בעיני. פעם נסעתי הביתה עם המזכיר דודו ז"ל. סיפרתי לו, שבחרתי בעין גדי בגלל ההילה של חלוציות. הוא אמר לי, שהם פשוט חייסם ככל אדם אחר בביתו, והם פשוט רוצים לחיות שם ולחיות טוב, לכן הם עושים את הכל כדי להגיע למטרה הזאת. זה הוריד לי קצת מההילה - אבל הבנתי מאוחר יותר עד כמה זה היה נכון ואמיתי. הם לא ראו את עצמם כ"גיבורים". אני זוכרת אספה אחת בה החליטו בלי כל ויכוח, השקעה של 20.000 ל"י על קישוטים בקיר של חדר האוכל. אמנם התווכחו שעה שלמה על תוספת תקציב לועדת חינוך. לא יכולתי להבין. היום אני חושבת שהיה להם יותר קל להחליט על הוצאות גדולות, אבל חוסכים בקטנות. החברים שם באו מתנועות נוער והיו אנשים מאוד איכותיים. גם מבחינה חברתית וגם מבחינת המוסר בעבודה שלהם.

עין גדי במלחמת ששת הימים

פרצה מלחמת ששת הימים. היינו מנותקים לגמרי. את האספקה הביאו במסוקים - כמו גם את הדואר. הניתוק הזה היה חוויה קשה מאוד - את הידיעות על הנעשה קיבלנו דרך שידורי הרדיו, זה היה הקשר היחידי אל שאר המדינה. בתקופת המלחמה ישבנו כולנו ביחד כי היינו חייבים להיות קרובים למקלטים. האווירונים הירדניים טסו מעלינו. אני זוכרת את ההודעה על שחרור ירושלים: "הר הבית בידינו" לא אשכח את ההודעה, זה היה לקראת ערב - בכל הסביבה של עין גדי לא היו ישובים אחרים - לא ראו אורות של ישובים גם בים המלח היה רק מלון אחד או שניים. קשה לתאר את הרגשת הבדידות הזאת - בעיקר בתקופת מלחמה זו.

בעין גדי יש נחשים ארסיים. פעם הלכתי עם הילדים לטייל, כאשר ילד אחד פתח ברז מים ואני הלכתי לסגור את המים ראיתי פתאום לידי נחש אפעה.

כל הילדים היו מבוהלים. סילקתי אותם במהירות וקראתי לחברים לעזור לחפש את הנחש. בעצם רק בדיעבד נכנסתי לבהלה – אבל למזלנו הכל נגמר בשלום.

היה לי מאוד טוב בעין גדי – נשארתי שם במשך שנתיים. כאשר הגיעה בחורה מנווה איתן שעשתה לי חיים קשים סיימתי את היותי שם. הרגשתי גם שמיציתי את עצמי שם ורציתי ללכת ללמוד. הרגשתי שהגיע הזמן למצוא לעצמי בן זוג – מה שלא אמצא בעין גדי. בשנת 1967 חזרתי למעין צבי ועבדתי שנה כמטפלת של גן שלומית ואחר כך המשכתי עם אותה קבוצה בנעורים.

באורנים

ב- 1969 יצאתי ללמוד גנות-מורה באורנים. בינתיים הכרתי את דוד, שהיה אולפניסט והתחתנו בשנת 1970. את הלימודים סיימתי ב-1971 וחזרתי הביתה ועבדתי בגן של נורית פיליפס ז"ל, שהיתה בהריון- כמחליפה,

לינה משותפת

בינואר 1972 ילדתי את מאיה. באותו הזמן כבר התעוררה בעיית הלינה המשפחתית. חיפשנו פתרון זמני. החלטנו שפעמיים בשבוע הילדים כולם ילונו בבית ושאר הימים ישנו בגן. תקופה מסוימת זה עבד יפה. בשלב מסוים עברתי לעבוד כגננת בקבוצת סלע ורימון. שושנה גרסטל היתה אז מרכזת גיל הרך והיא היתה מאוד פתוחה לעניין לתת יד חופשית למשפחות. הגישה הזאת לא היתה לרוחי. בסוף שנתי השלישית כגננת היא דרשה ממני להפסיק את עבודתי כגננת בטענה שההורים דורשים את זה. אומנם בשיחות הורים שמעתי דברים אחרים לגמרי כי רוב ההורים היו מרוצים – אבל הבדלי השקפות חינוכיות שבינינו הכריעו. בתוקף תפקידה היא הביאה אפילו נציגים מועדת החינוך של האיחוד כדי לשכנע אותי – אבל אני אחרי כל העניינים האלה הפסקתי כמובן את עבודתי. בדיעבד הסתבר שהיא שכנעה את ההורים שלא הוגן לבקש ממני להמשיך בנימוק שיש לי בעיות במשפחה. כל זאת התברר לי רק אחרי כן.

הלידה של נועה בתקופת מלחמת יום הכיפור

האמת היא שעברתי תקופה קשה מאוד בבית. בתי נועה נולדה שבוע לפני מלחמת יום הכיפורים ובמשך 6 חודשים הייתי לבד עם שני ילדים – תינוקות. לא יכולתי לצפות לעזרה, כי כל יתר החברות שהיו אמהות היו גם כן במצב קשה. מ"עז יצא מתוק", התחלתי לעבוד עם אסתר אילת בחדר הואכל. מזה יצאה חברות שנמשכת עד היום.

ריכוז ועדת תרבות

בשנת 1975 נבחרתי כמרכזת ועדת תרבות. הייתי משוכנעת שלא אבחר לכן הסכמתי. באותה תקופה היתה הועדה מאוד פעילה, כל שבוע התקיים איזה אירוע. אחד הסיבות לכך היה בחשיבות להפגיש את החברים בפעילויות חברתיות כי אנשים רבים נסגרו בחדרים מול הטלוויזיה בלבד. באירוע הראשון שארגנו באו רק 30 חברים. בהמשך מספרם גדל – עד שברוב האירועים כבר השתתפו כמאה איש. לרשותנו עמד תקציב נדיב, כמעט חופשי – מה שאפשר לנו פעילות ענפה. יש לציין שחברים היו מוכנים לעזור בכל דבר. אנשים באו לעזור בלי שהיו מסודרים לדבר מטעם סידור העבודה. העזרה היתה ספונטנית, ובהתנדבות, גם אני כמעט לא ביקשתי ימי עבודה מהסידור, למרות שהיו לי 2 ילדות קטנות בגילאים של 5 ו 6. כל זאת התאפשר לי הודות ללינה המשותפת. על פי בקשתה של ועדת המינויים המשכתי קדנציה נוספת וסיימתי אותה עם לידתה של בתי השלישית – הגר בשנת 1977.

שינויים בבתי ילדים לקראת לינה משפחתית

השינוי המדהים שהיה בבתי הילדים חל בתקופת גידולם של שתי הבנות הגדולות. כשהגר היתה בת שנתיים סגרו את בתי הילדים בשבתות. הורים רבים יותר התחילו לקחת את הילדים הביתה גם בימי השבוע. בתור מי שגדלה בשיטת הלינה המשותפת אני יכולה להגיד, שאהבתי את הלינה המשותפת וגם בתור אמא אהבתי שהם ישנים בבתי ילדים. החוויות שהיו לנו בתור ילדים לא ניתן היה לחוות אותן בלינה משפחתית. לינה משותפת גם אפשרה להורים פעילות ציבורית שלא יכולה להתקיים היום. אין בכוונתי שישתמע, שאני מתנגדת ללינה משפחתית, בתנאי שיש תנאי דיור מתאימים –

דבר שבהתחלה לא היה לנו. גרנו אז 6 אנשים בדירה של 40 מ' – וזה ממש גרם למתחים בלתי הכרחיים.

מטפלת נעורים

אחרי לידתה של הגר פנו אלי, שאהיה מטפלת של כיתת דקל – כיתת תיכונים מטי' – י"ב. עבדתי אתם בששת החודשים האחרונים שלהם, טיפלתי גם בכיתת "רימון" כיתה ח', של שרה הירשלנד אותה החלפתי אז. סה"כ עבדתי בנעורים $\frac{1}{2}$ 6 שנים. עבדתי לצדם של שתי מטפלות מנוסות: אילנה ושרה הירשלנד. הנסיון המקצועי שלי היה בעצם מגיל הרך – אבל נוכחתי לדעת שהילד צריך לקבל בכל גיל היחס המתאים לו. בגיל הרך יש צורך לכוון יותר, ובגיל הנעורים חייבים לתת לילד יותר אפשרות בחירה ויחס של חברות אליו. ההבדל הוא במינון. בעיקר לצריך לתת לילד אהבה, אחרת חבל על הזמן.

כדי לסגור מעגל עלי לציין: כשעבדתי עם כיתת רימון, היה אירוע חינוכי. בעקבות שיחה קשה עם אחת הבנות שוב פנו אלי מועדת חינוך, בטענה שהורים לא רוצים שאמשיך בעבודה. לאור הנסיון הקודם דרשתי מהועדה שיבדקו אישית את דעתו של כל הורה והסתבר שהפניה היתה רק מטעם אמא של הילדה, שנעלבה משום מה. המשכתי לעבוד עוד כשנה ועם הלידה של שחר ב-1988- סיימתי את עבודתי בנעורים.

ריכוז ועדת תרבות – שנית

תוך כדי עבודתי בנעורים ריכזתי שוב את ועדת התרבות. הפעם היה המצב שונה. בגלל הלינה המשפחתית אנשים לא התפנו להגיע לפעילויות, ונוכחתי לדעת שמספיק לארגן פעילות תרבותית פעם בשלושה שבועות. עם הלידה של שחר סיימתי גם את התפקיד הזה. בתקופת הקדנציה הזו חגגנו את יובל ה-50 של מעין צבי, ואני זוכרת אותו כאחד החגים היפים ביותר.

תפקידי מטפלת נעורים

עבודת מטפלת הנעורים – ממש כשמו הוא. בבוקר דאגתי להאיר את הילדים, אחר כך ארוחת בוקר, ולהיודע שכולם יוצאים לבית הספר. לפני הצהריים

ניקיתי את הבית, דאגנו לכביסה ולהכנת ארוחת מנחה. היה חשוב לשתף את הילדים בתחזוקה ובניקיון הבית – בנים ובנות עבדו לפי התור בימי העבודה שלהם בניקיון הבית. בצהרים קיבלנו אותם בחדר האוכל עם אוכל חם. שעות אחר צהרים היו מוקדשות ליצירת קשר שקט ושיחות עם הילדים. מטעם הקיבוץ היה להם מחנך ומדריך של תנועת נוער. בחופשים וחגים דאגנו לפעילות ולתעסוקה לילדים. בכל הפעילויות ובמסיבות היו הילדים שותפים בהכנתם, הן בתוכן והן בקישוטים וסידורים שונים. מדי פעם ערכו קבלות שבת בערבי שישי מה שהיה תלוי ביוזמות של רכז הנעורים. זה היה בתחום החברתי של "חברת הילדים". באותה התקופה כבר החלה ירידה בפעילות של חברת הילדים. היום זה רדום עוד יותר.

מכבסה

בשנת 1988 אחרי לידתה של שחר, חזרתי לעבוד עם אסתר אילת במכבסה עד שנת 1989. היינו גם ביחד בוועדת בריאות. עבדתי יחד עם אסתר במכבסה 8 שנים וזכיתי מצידה להבנה גם בפעילויות שלי בוועדות השונות, גם אם זה דרש ממנה לקחת על עצמה יתר עומס. עבדנו מ-שעה 3 בבוקר עד 19:00 – עבדנו ב 3 משמרות. הציוד היה מיושן והיה צריך לכבס ל – כ-800 חברים, כמות כביסה גדולה. אסתר ואני היינו העובדות הקבועות ובנוסף קיבלנו עזרה ע"י עובדות זמניות. אסתר התמצאה מצוין במכונות וידעה לפתור הרבה תקלות בכוחות עצמה.

פעילות בוועדת קשישים

לקחתי על עצמי להפעיל פעם בשבועיים מועדון לשכבת הותיקים. כל פעם נערכה תוכנית אחרת: מפגש חברתי, הרצאות ועוד. ההרצאות היו ברובן בהתנדבות של חברי קיבוצים מהסביבה בנושאים מעניינים שונים. ארגנו גם טיולים מעבר לטיולי המועצה. הטיולים האלה מתקיימים עד היום הזה. אילנה רכס, רפי גל ואני פועלים כצוות.

סידור עבודה וריכוז ועדת עבודה

בסיום העבודה במכבסה כיהנתי כסדרנית עבודה 6 חודשים, אחר כך ריכזתי את ועדת העבודה ליד עבודה בחינוך. התברר לי שהתדמית שנוצרה בחברה

שהרבה חברים אינם עובדים איננה נכונה עכ"פ מספרם קטן. למרות זאת העובדה הזאת עושה גלים גדולים בציבור ומשפיעות מאוד על מהלך הרוח בחברה. הסתבר שאותם האנשים אתם ישנן בעיות בעבודה – אתם היו בעיות בעבודה כבר גם בעבר. אני הערכתני את המצב בערך כך: 20% חברים תורמים מעל ומעבר 5% מתבטלים, ו75% עושים מה שצריך וזהו, ולא רק בתחום העבודה. בזמן שהייתי סדרנית עבודה, היה לסקטור חינוך ולאולפן סידור משלהם ותפקידי היה רק לתאם ביניהם. הטיפול היה כרוך בבעיות עכשוויות, במקרה הטוב ועדת עבודה עסקה בתכנון של החודש הבא. לטווח ארוך לא יכולנו לתכנן. זה גם לא היה בתוקף התפקיד. לצדנו היתה ועדת מינויים וועדת כוח אדם וועדת השתלמויות, שהיום הן פועלות במסגרת משאבי אנוש.

תלתונים

בשנת 1989 נכנסתי לעבוד במערכת החנוך לכיתה א' – אלון. עבדנו אז ביחד עם ילדי כפר גליקסון. היו נוסעים בגמר הלימודים שלהם הביתה והילדים שלנו היו במסגרת בית ילדים. קיימנו דיונים על מסגרת לימודית בשנים הבאות והוחלט על הצטרפות לבית ספר "כרמל ויס". התלבטנו גם איך לעצב את הטיפול בילדים בבית. היו שתי גישות" א) בית הילדים כמועדון (ז"א אין נוכחות חובה). ב) הילד מגיע "לבית ילדים" על כל המשתמע מכך. ההחלטה היתה קשה – כי הרבה תכנים שהעברנו לילדים בעבר כבר לא היה ניתן להעביר ולשלב בלימודים. היה צריך לתת את הקשר לבית – לקיבוץ בשעות אחה"צ. הקמנו 2 תלתונים א,ב,ג – בו אני עבדתי וב-ד,ה,ו עבדה תמי אלוני ושם היתה גישה של מועדון. אצלנו הילדים גם התקלחו, אכלו והיו להם מיטות למנוחת צהרים, סדר יום זה היה נהוג, כאשר חל כבר עידן הלינה המשפחתית. החלוקה בין הקבוצות היתה גם מתאימה לגיל וגם לאופי המטפלות. בשלב הזה התחלנו לקבל גם ילדי חוץ. הקבוצה הראשונה היתה של 5 ילדי חוץ ו25 ילדי מעין צבי, היתה שותפות בכל הפעילויות. את הקשר למעין ואהבת המקום העברתי לשעות של ארוחת בוקר כשהם עדיין היו אוכלים בבתי ילדים. בבוקר היה ריכוז של 10 דקות – ובהזדמנות זו היתה לנו בקרה על נוכחות. באו לידי ביטוי כל מיני נושאים מקומיים, הכנות לחגים וכו'.

עם השנים גדל מספר ילדי החוץ, עד שהם נהיו לרוב. זה גם דרש שינוי תכנים, הורי זיכרון התערבו בסדר היום ובתכנים והיו להם גם דרישות. החינוך נהפך

לעסק – הכל לפי חוזים, גם זה היינו צריכים ללמוד. היום עם ההפרטה של אוכל, השתנו הדברים. בימי שישי הילדים לא נמצאים בתלתון, גם לא אוכלים ארוחת בוקר. זה לפי רצונם של ההורים כך זה ורצוי שזה יתנהל כך.

אירוח כפרי

בשנת 1999 פנו אלי בהצעה לפתח אירוח כפרי. השינויים בתפיסה שחלו בתלתונים לא כל כך סיפקה אותי. החלטתי לבדוק את הפרויקט בקיבוצים אחרים. התחלנו עם 8 חדרים – אבל זאת לא יחידה כדאית. היום יש לנו 16 חדרים. לשם כך היינו חייבים להחליף דיור לצעירים, וזה לא היה פשוט. עיקר הבעיות היו עם ההורים. היו גם ספקות לגבי רווחיות האירוח אבל עד כמה זה כדאי התברר רק עם הגדלת היחידה. היום אני מקבלת הרבה הבנה ועזרה, כי מבינים שהאירוח מאוד רצוי. אני מקבלת הרבה משוב חיובי. הדבר דורש הרבה התמסרות וצורך לחדש כל הזמן. אני בקשר עם אתרים בסביבה, הנותנים לנו הנחות. יש עתיד לאירוח הכפרי באזור הזה, אפילו בתמיכה של המועצה האזורית. אחד הדברים שבהתחלה הפחיד אותי היה המפגש עם התופעות השליליות של הישראלי המצוי – סחיבות ועוד... אבל הופתעתי עד כמה שרוב האנשים מתנהגים בסדר והם נחמדים בדרך כלל. פרט לויכוח כל פעם על המחיר, אפילו שהוא נקבע מראש. אני למדתי לעמוד על המקח. יש אנשים שחוזרים כל כמה זמן – חברות שלמות. אנו מפרסמים בעיתונות אבל רוב הלקוחות מגיעים באמצעות קבלני אירוח, שקשורים עם חברות גדולות שמקבלים שוברים. לכל שובר מוצמד גם פרוספקט, שעושה לנו פרסומת. אנו גם מופיעים באינטרנט. בעתיד נעבוד רק דרך חברות ולא דרך פרסומים בעיתון. הבעיה היא התפוסה באמצע השבוע ואנו מנסים לארח כנסים. זה יקח זמן לפתח את החלק הזה. בכניסה לקיבוץ יש שילוט שגם כן עוזר. בעיית כוח האדם קיימת עדיין וקשה למצוא חברות שמוכנות לעבוד בשטח – להיות אם בית ביחד עם פועל ניקיון. התדמית לא מספיק יוקרתית וגם העבודה קשה במשך שעות ארוכות. למרות כל זאת התוצאה העסקית והמפגש עם האנשים נותנים הרבה סיפוק ועושים שמח בלב.

המשפחה

דוד ממלא היום תפקיד של אקונום, מה שנקרא היום "מנהל ענף המזון", אני באירוח כפרי, מאיה חיה בתל-אביב, מנהלת פיצריה ברמת-גן, נועה במדגה ומתכוננת לחזור לאוסטרליה, הגר עובדת בבית ספר 1:1 כמורה למחשבים ובונה אתרים בתל-אביב ושחר עובדת במכבסה.

לסיכום

במבט אחורה אני יכולה להגיד, שהיה טוב. אינני מצטערת על מה שחוויתי כאן. השינויים אשר נחוצים קצת מפחידים אותי, כי השאלה היא האם נדע לעשות אותם בתבונה. אם נבצע אותם נכון, בלי להרוס את החיובי שבחינו – זה רק יוסיף.